

KIRJA-ARVIO: SUKUPOLVEN TILINPÄÄTÖS

Siikala, Anna-Leena & Siikala, Jukka 2005: Return to Culture. Oral Tradition and Society in the Southern Cook Islands. FF Communications 287. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica. 327 sivua, kuvia, kartta, henkilö- ja asiahakemisto.

Outi Lehtipuro

On aivan erityinen kokemus lukea tutkimusta, jonka maailma on samalla kertaa perin tuttu ja kiehtovan vieras. Etsimättä tulee mieleen Michael Fraynin *Kööpenhamina*-näytelmän Niels Bohrin vaimon kommentti fyysikoiden keskustelusta: ”Kysymykset eivät häviä, vaan leijailevat ilmassa etsien vastauksia.”

Mitä suullinen perinne yhteisöissä tekee, miten se liittyy ympäristöön ja ketkä sitä ylläpitävät? Mikä ”periytyy”? Miten kulttuurista voi saada tietoa? Mitä eroa on perinteen keruulla ja kenttätutkimuksella? Mitä voisi olla ”antropologinen” folkloristiikka? Miten perinne elää? Mitä tehdä struktuurilla kun se on löydetty? Mitä kalevalainen epiikka on? Mistä historialliset tarinat kertovat? Mikä on suullisen ja kirjallisen, pienen ja suuren yhteiskunnan suhde? Entä millainen on antropologian suhde historiantutkimukseen kaikkea inhimillistä ymmärtävänä humanistisena yleistieteenä? Mikä on kertojan vapaus: muovaako kulttuuri ihmisen vai ihminen kulttuurin? Tuhoako kirjakulttuuri ja televisio yhteisöelämän ja suullisen perinteen? (1)

FOLKLOREN VOIMA

Kaikkiin näihin maantieteellis-historiallisesta mielikuvituksesta irtautumassa olevan folkloristiikan kysymyksiin Anna-Leena ja Jukka Siikala antavat hyviä vastauksia: moni aikanaan intuitiivisesti tärkeältä tuntunut havainto asettuu pitävän tuntuiseen teoreettiseen kontekstiin. Kirja todistaa myös sen, että sosiaalisen elämän ymmärtäminen on liian hieno asia jätettäväksi sosiologeille. Jo kauan on oivallettu (Abrahams 1964; ks. Lehtipuro 1971), että juuri folklore, ja etenkin elämää tulkiten jäljittelevät

SUKUPOLVEN TILINPÄÄTÖS

kertomukset, ovat ainoa tapa ilmaista yhteisöelämän pysyviä perusasioita sanallisesti. Keskusteluun siitä, miten yhteiskunta, kulttuurinen tietoisuus ja kertomukset todella liittyvät yhteen, *Return to Culture* on syvälinen ja ajatteluttava puheenvuoro: tavallaan se käy samaa keskustelua yhteisöllisyydestä kuin Raimo Tuomelan *The Philosophy of Sociality* (2007; ks. *Helsingin Sanomat* 30.10.2007).

Kun 1900-luvun funktionalismi ja strukturalismi ja kaikki antropologian isot kysymykset 50-luvun lopulta alkaen rantautuivat suomalaiseen folkloristiikkaan varsin lyhyen ajan kuluessa yhdessä mylläkässä, se tapahtui paljolti oman vahvan tutkimustradition ehdoilla, maa painoi parrelleen. Strukturalisteista kelpasi paremmin Propp kuin Lévi-Strauss, eivätkä funktionalismin klassikot suomalaisessa luennassa torjuneet historiaa tai suhtautuneet ylimielisesti alkuasukkaiden käsityksiin (ks. s. 16; vrt. Honko 1972; Lehtipuro 1971, 83), päinvastoin: koska Malinowski ymmärsi folkloren päälle, kunnioitti primaariaineistoja ja tutkimuksen metodologista eksplisitiisyyttä, hänestä ”listen to the native” -sloganin hengessä tuli meidän sukupolvemme tieteen ja kenttäinnostuksen malli.

En tiedä, ketkä noteerasivat ja miten sen, että samana vuonna 1960, kun Martti Haavion kustantaja WSOY kansainvälistyvän ajan hengessä julkaisi Malinowskin artikkelikokoelman *Magia, tiede ja uskonto*, Suomalaisen tiedeakatemian FFC-sarjassa ilmestyi antropologian historialliseen traditioon liittyvä Aarne A. Koskisen polynesialaistutkimus *Ariki the First Born*. Voi sanoa, että Anna-Leena Siikalan ja Jukka Siikalan teoksessa kaksi suomalaisen mielen muokkaamaa antropologista traditiota (historiallinen ja synkroninen) kohtaavat.

Rikkaalla kirjalla on monta eri yleisöä. Ilmeisin ja asiantuntevin on kansainvälinen oseeanistien tiedeyhteisö, joka tuntee alueen ja sen tutkimuksen ja heti näkee, mitä uutta Aarne Koskisen perinnettä jatkavalla antropologilla ja pohjoisia kulttuureita tutkineella uskontotieteilijä-folkloristilla on ylenpalttisen runsaalle Polynesian tutkimukselle tarjottavanaan. Sen rinnalle asettuvat teoreettisista kysymyksistä kiinnostuneet folkloristit, antropologit ja yhteiskuntatieteilijät, sillä teoksen fokuksessa on, kuten nimikin sanoo, suullisen perinteen (syvimmältään tradition yleensä) ja yhteiskunnan suhde. Paralleelisia tutkimusesimerkkejä haetaan ainakin eri puolilta Tyynen meren kulttuuripiiriä ja Brasiliasta, Pohjois-Irlannistakin, vähemmän tutkijoiden kotikentältä.

SUOMALAINEN ÄÄNI?

Oman lukemiseni näkökulma on suomalaisen folkloristin, jonka kulttuuriantropologinen 60-luvun herätys lomittui kalevalaisen epiikan tutkimukseen, lopulta heittäen runontutkimuksen yli laidan. Kun Suomea usein pidetään folkloristiikan kotimaana ja Polynesia on kulttuuri- ja sosiaaliantropologisen teorianmuodostuksen klassinen tutkimuskenttä, odotus on, että jotakin paitsi yleisesti myös suomalaisesti tärkeää juuri Anna-Leena ja Jukka Siikalan edustamalla tutkijakompetenssien yhdistelmällä on saavutettavissa. Tämä odotus täyttyy, etenkin jos osaa lukea kansainvälisesti viritetyn diskurssin rivien välistä. Vaikka tutkijat vaimentavat ajattelunsa ja kokemuksensa suo-

malaisen juonteen, tämä ajattelun kerrostuma on ilman suoria viittauksiakin teoksessa vahvasti läsnä ja tunnistettavissa. Juuri siksi *Return to Culture* on meidän sukupolvemme folkloristis-antropologisen tiedonintressin tärkeä välitilinpäätös.

Ne kolme haastetta, jotka antropologia 1960- ja 1970-lukujen pohjoismaiselle folkloristiikalle ja etnologialle ennen muuta heitti, olivat 1) ”pakkohomogeneisuuden” (ks. s. 17) ideaa vailla oleva antropologinen kulttuurin käsite (ks. Lehtipuro 1976), 2) kysymys folkloresta ja muista kansankulttuurin rekistereistä kulttuurisena kommunikaationa ja 3) pyrkimys ymmärtää suullisen perinteen yhteisöllistä merkitystä. On huikeaa kokea, kuinka Siikaloiden paikoitellen aika raskaslukuinen, mutta perusteellisesti sulateltu kirja vielä parin viikon lukurupeaman jälkeenkin tuo Ma’ukelta, ’Ätiulta ja muilta paratiisisaarilta kirkkaita kiteytyksiä kaikkiin näihin keskusteluihin ja yllättävää uutta ymmärrystä suomalaisen kulttuurin ominaislaatuun ja suomalaisiin perinneyhteisöihin. Se myös herättää folkloristiikan aikalaisdiagnostisesta (vrt. Noro 2004) potentiaalista ja kalevalaisesta runoudesta kysymyksiä, joita ennen ei ole formuloitu. Kun näin on, ilmeisesti kannatti mennä

... MERTA EDEMMÄKSI KALAAAN.

Sen jälkeen, kun Matti Kuusi 60-luvulla yritti lobata Heikki Paunosen ja minut lönnroteiksi Tansaniaan, en ole haaveillut vieraiden kulttuurien tutkimuksesta. Eurooppalaisena folkloristina olen pitänyt Agricolan hengessä selvänä, että ymmärrän folkloren olemuksen ja kulttuurisen paikan parhaiten käyttämällä täysin mitoin omaa kielellistä ja kulttuurista kompetenssiani, samoin kuin arkistojen ja kirjallisuuden tarjoamaa mahdollisuutta syvien dialogisten kontekstien rakentamiseen. En ole uskonut, että pystyisin oikeasti ymmärtämään vieraan kieli- ja elämissaailman folklorea, joka esteettisenä rekisterinä monin tavoin linkkiytyy paitsi luonnonympäristöön ja historialliseen ja etnografiseen todellisuuteen myös arkikieleen ja ihmisten yleiseen kokemusmaailmaan.

Kun Siikaloiden kirjaa lukee, näkee kuitenkin antropologisen lähestymistavan voiman: vasta useiden kulttuurien varassa päästään yleisempään ymmärrykseen, kun sopiva teoria liittää yhdessä miljöössä tehdyn satunnaiselta näyttävän havainnon löytöön jostain aivan muualta. Huomaan lukiessani itse lisääväni mukaan kokemukseni sekä ”omasta kylästäni” Hauhon Hyömäestä että kalevalaisesta runoudesta ja suomalaisten kollegojen tarkalla korvalla alkuasukkaita kuuntelevista tutkimuksista (etenkin Huuskonen 2004).

Yhdistäessäni suomalaisen kokemuksen Siikaloiden saarelaiseen perspektiiviin tuntuu yhä ilmeisemmältä, että folklore ylipäättään on jotenkin myyttistä, merkityksellistä tässä ja nyt. Muuten sitä ei olisi. Luonnollisen kielen voimalla folklore kertoo miten asiat on, millainen maailma on. Ollakseen yhteisöllisesti perustavanlaatuisista (engl. constitutive) suullisen perinteen ei tarvitse kertoa maailman alusta, kulloinkin merkityksellisen maailman rajapyykki riittää. Kiinnostava kysymys sinänsä on, miksi suullisen historian perspektiivi on jossain paljon pitempi kuin jossain muualla, myös

Euroopassa. Cookin saarten tilanteen tuntuu selittävän sekä perinnepoliittinen tietoisuus että tradition maa- ja kulttuurillisuusmerkitys.

WRITING CULTURE?

Cookinsaarelaisesta maailmankuvasta ja polynesianlaisista kertomuksista huomaan saavani otteen ennen muuta kognitiivisesti, en kokemuksellisesti. Siikalat nimittäin noudattavat sitä tutkijanohjetta, jonka historioitsija Päiviö Tommila kerran ilmaisi toteamalla, että totta kai tieteelliset oivallukset ovat subjektiivisia mutta ne pitää muotoilla yleispäteviksi. En tiedä onko se ihmistieteissä aina viisasta.

Miten pitäisi kirjoittaa, että teollistuneen länsimaailman lukija voisi todella ymmärtää sian ja ihmisen suhteen syvemmän merkityksen Cookin saarilla: sinisen pickupin lavalta (Jukka Siikalán ottamassa kuvassa) katseleva vaaleanpunainen porsas on kuin mikä tahansa possu. Ei kuitenkaan jättisikalan yksi sadoista: se on yksilö, näyttää poseeraavan. Auttaisiko ihmisen ja eläimen suhteen ymmärtämistä, jos tietäisi enemmän siitä mikä on saarelaispossun paikka kielessä, fraseologiassa, sananparsissa?

Kun *Return to Culture* -teoksen yksi keskeinen juonne on suullisen perinteen saarelaiseen elämismaailmaan kiinnittynyt intertekstuaalisuus, olisi tavattoman kiinnostavaa, jos tutkijat pohtisivat vakuuttavan tulkinnan takana olevan oman ymmärryksensä lähtökohtia ja rajoituksia. Tutkijan työkin on tutkittavien kulttuurin ilmausten tavoin kiinni kulloisessakin elämismaailmassa: kokemuksissa, lukeneisuudessa ja aikaisemmissa tutkimuksissa. Miksi niistä pitää puhua (s. 109) kolmannessa persoonassa, kuin jonkun toisen tekemisistä? Teknologian tutkijan Bodil Jönssonin ajatus ”tutkijan kannattaa olla vanha, koska on niin paljon enemmän mihin voi assosioida” sopii erityisen hyvin humanistisiin tieteisiin.

Hyvä esimerkki folkloristisen ajatuksen pitkästä kaaresta on se todistus, jonka *Return to Culture* suomalaisen keskusteluun liitettyinä antaa folkloren ja suullisen perinteen suhteesta ja siitä, miksi niitä ei ole järkevää pitää synonyymeinä. *Tradition* asema ja auktoriteetti on jotakin, jonka yhteisö antaa ja se edustaa kulttuurin jatkuvuutta, mutta kuten Anna-Leena Siikalán referoima (s. 39) Pascal Boyer toteaa, se ei ole hyvä käsite. Suomalainen viiden kriteerin operationaalinen folkloren määritelmä (ks. Lehtipuro 2003, 24–26), jonka kriteereihin traditionaalisuus ei kuulu, puolestaan on keruu- ja arkistopraksista verbalisoivana perusmääritelmänä (2) avoimuudessaan hyödyllinen, koska se hyväksyy piiriinsä myös uuden syntymässä olevan folkloren: sellaista varmaan Ma’ukellakin on.

GRAU IST ALLE THEORIE...

Näin sanoi Goethe, mutta hän oli väärässä. Teoria voi olla mitä hauskin ja virkistävintä tapa saada liikettä aivoihin. Juuri sitä kansallisten tieteiden nuorisot 1960-luvulla kaipasi, ja tässä nyt on aika kaunis tulos, tekisi mieli sanoa kokonaistiedeteos (vrt.

kokonaistaideteos). Kun Pylkönmäen Kukon kylässä Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan rajamailla mietin, miten ihmeessä voisin tehdä omassa mielessäni olevan *Return to Culture* -kirjan demonstroiman tieteellisen edistyksen näkyväksi kirjan tekijöitä ja itseäni paljon nuoremmille *Eloren* lukijoille, käsiini sattui kaksi kirjaa, jotka ehkä havainnollistavat asiaa.

Ensimmäinen on Samuli Paulaharjun *Suomenselän vieriltä* (1981/1930). Sen takaa tuntuu kuultavan saarelaisen historiallisen perinteen, *kōrerōn* (s. 90) kaltainen sisäinen koherenssi, mutta kirjaa lukiessa ei mahda mitään sille, että ilman organisoivaa teoreettista mieltä Paulaharjun kirjaamat väkevät tarinat asutuksen asettumisesta näille saloille tuntuvat eksoottisilta, ihmiset ”primitiivisiltä”: monen antropologipolven tutkijankatseen kohteena olleita polynesiaalaisia ymmärrän nyt paremmin kuin esimoderneja suomalaisia.

Toinen kirja on yllättävän ajankohtaiselta tuntuva *Kansantaide ja perinnepolitiikka*, raportti Kulttuurirahaston seminaarista Seinäjoella kesäkuussa 1968. Seminaarin intressi oli sama kuin Siikaloiden kuvaamien saarelaisten: miten rakentaa perinteen varaan nykyaikaa, miten säilyttää oma identiteetti ja kulttuurinen diversiteetti. Esimerkkitapauksena on Etelä-Pohjanmaa ja erityisesti Kauhajoen pitäjä. Anna-Leena Siikalan keksimillä nimillä myöhemmin (1984, 1990) kuuluisiksi tulleet kertojat ja heidän repertoaarinsa, Urpo Vennon johtaman juuri päättyneen kokeellisen kenttätretken tulos, esitellään ensi kertaa, ja kuvien kanssa, näytteenä persoonallisen kansanomaisen sanataiteen mahdollisuuksista. Kauhajoenkin kertojat puhuvat historiansa merkkitapauksista, kriisivaiheista ja tärkeistä sankareista ja ankkuroivat tapahtumat paikannimiin. Kertojia kuitenkin ohjaavat tutkijoiden kyselylistat eikä tarinoista kasva yhteisöllistä tässä ja nyt puhuttelevaa kertomusta.

Olisiko kuva toinen, jos kauhajokelaiset olisivat itse neuvotelleet historiastaan kuten Cookin saarten perinteen specialistit, *tumu kōrerōt*? Olisiko mukaan tullut valtamerentakaisen Amerikan imu ja 1900-luvun neljä sotaa? Oma käsitykseni nimittäin on, että juuri tällaiset kokemukset hallitsevat suomalaisten historiallista tietoisuutta paikallisia asioita voimaperäisemmin. Paljon yhteisöllisempi ymmärrys, lähellä ma’ukelaista, on maakunnan miehen Kustaa Vilkun esitelmässä Etelä-Pohjanmaan omaleimaisuudesta (vrt. ”the Maori way”) ja Antti Ranta-Knuutilan läheltä katsovasa kuvauksessa eteläpohjalaisista juhlista, joissa vieraat ovat myös juhlan rakentajia. Komeuden tavoittelun tarkoitus ei suinkaan ollut kerskailu, vaan yhteisön aseman korostaminen ja juhlan erottaminen arjesta: koko kylän resurssit pantiin likoon, että saatiin aikaan kunnan häät.

Opetus? Omasta kulttuurista, siitä mihin on kasvanut, pystyy vaistomaisesti ymmärtämään sen, minkä näkyväksi tekemiseen tutkija tarvitsee teoriaa. Jos se on hyvä, voi alkuasukaskin tulkintaan yhtyä. Miten lienee Ma’ukella?

SUOMI JA POLYNESIA

Kauniiden naisten perässä kulkivat kalevalaisenkin maailman saarelaismiehet kuin 'Ätiun ja Ma'uken väliä. Luetteloformuloin puhuttiin maailman alusta. Ylipäättään Polynesian myyttinen historia tuntuu kertovan samankaltaisista asioista kuin Kalevalana suomalaisiksi traditioksi hyväksyty kertova runous. Hyömyssä, kuten Cookin saarilla, yhteisöllisesti tärkeä perinne ilmaistaan milloin lyhyemmin, milloin pitemmin, ja se elää puheessa myös alluusioina.

Kulttuurihistoriallinen mittakaava ja asenne, pienen ja suuren tradition suhde (vrt. Lehtipuro 1985) on kuitenkin aivan toinen. Etelämeren saarilla nähdään oman suvun kantaisien myötä aikojen alkuun, ja lähetysaarnaajien tullessa sinne 1800-luvun alkupuolella Vanhasta testamentista saatiin vertailukohta ja genealogian mallia. Kun saarilla opittiin lukemaan ja kirjoittamaan, esi-isien perinne pantiin huolellisesti talteen itse. Miksei meillä tehty niin? Kun lukee saarelaisten intertekstuaalisesti rikkaita kertomuksia, miettii, mitähän kaikkea kalevalaisesta runoudesta emme koskaan tule tietämään.

Jukka Siikalan kulttuurifilosofinen pohdinta kirjan lopussa saa kysymään, miksi Cookin saarilla, kuten Henry Glassien (1997) Bangladeshissa, traditio näyttää niin sujuvasti palvelevan nomadisiksi muuttuvaa globaalia nykyaikaa. Mitä Aasiassa on, jota meillä ei ole, vai onko kyseessä antropologinen uusromantiikka? Jos ihmisen kapasiteetti on hänen päässään, laptopissaan ja kännykässään, jotka voidaan parkkeerata mihin tahansa, kuten Joensuun tiedepuiston *Oasiksen* johtaja äskettäin kuvaili firmansa ideaa, vanhat myytit ja jumalankuvat olisivat kevyesti mukana kulkeva varustus, jos ne estäisivät ihmistä hajoamasta.

Halloweenin aikoihin yhdeksän vuotta sitten osallistuin Bloomingtonissa Amerikan Estetiikan Seuran vuosikongressissa "author meets critics" -keskusteluun Noël Carrollin tuoreesta kirjasta *A Philosophy of Mass Art* (1998): kaksi hyvin valmistautunutta kollegaa esitti kirjasta laajan kommentin, joihin tekijä, niihin jo etukäteen perehtyneenä, vastasi. Sen jälkeen seurasi vilkas ja monipuolinen yleinen keskustelu. Ihailin tiedeyhteisön energistä tapaa ottaa uusi kirja vastaan ja mietin, miksei meillä ole koskaan mitään vastaavaa. *Return to Culture* ilman muuta ansaitsisi suomalaisen tiedeyhteisön piirissä laajan esillepanon, sillä siinä on paljon sellaista, joka aivan erityisesti rassaa suomalaista kulttuurihistoriallista, etnologista ja folkloristista mielikuvitusta, ehkä sosiologistakin. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran juhlasalissa nelisenkymmentä vuotta sitten varsin kiihkeissä tunnelmissa ilmaan heitetty kysymys "tarvitaanko Suomessa kulttuuriantropologiaa?" saisi uudelle vuosituhannelle päivitetyn vastauksen.

VIITTEET

1. Nämä kysymykset olivat 60- ja 70-luvuilla, meidän folkloristisukupolvemme oppi-vuosina, esillä sekä suomalaisissa ja pohjoismaisissa keskusteluissa että Helsingin (1974) ja Edinburghin (1979) folkloristisissa maailmankongresseissa, ks. Vento

- (red.) 1968; Honko 1972; Pentikäinen & Juurikka (toim.) 1976; Sarmela et. al. 1977; Bringéus & Rosander (utg.) 1979; Honko & Löfgren (ed.) 1981; Herranen (red) 1981 ja Lehtipuro 1970; 1971; 1974; 1982; 1983 sekä Pentti Leinon (2002) folkloristiset artikkelit.
2. Esteettisyyden idea on laatimassani tietosanakirjamääritelmässä mukana, toisin kuin Siikala lukee (s. 48), ”stereotyyppisyytenä”, vihjeenä siitä, että folklore ei ole aivan tavallista puhetta, vaan siinä on jotakin ekstraa, lausumaton kvaliteetti (Archer Taylor) tai poeettinen funktio (Roman Jakobson). Polynesian myyttinen historia ei ole arkipuhetta, vaan kuuluu sekin esteettisen rekisterin piiriin.

KIRJALLISUUS

- ABRAHAMS, ROGER D. 1964: *Deep Down in the Jungle... Negro Narrative Folklore from the Streets of Philadelphia*. Hatboro, Pennsylvania: Folklore Associates.
- BRINGÉUS, NILS-ARVID & ROSANDER, GÖRAN (utg.) 1979: *Kulturell kommunikation. Föreläsningar och diskussionsinlägg vid 21:a Nordiska etnolog- och folkloristkongressen i Hemse, Gotland 12.-15. juni 1978*. Lund: Signum.
- CARROLL, NOËL 1998: *A Philosophy of Mass Art*. New York: University of Oxford Press.
- GLASSIE, HENRY 1997: *Art and Life in Bangladesh*. Bloomington: Indiana University Press.
- HERRANEN, GUN (red.) 1981: *Folkloristikens aktuella paradigm*. NIF Publications No. 10. Åbo: Nordiska institutet för folkdiktning.
- HONKO, LAURI 1972: *Uskontotieteen näkökulmia*. Porvoo: WSOY.
- HONKO, LAURI & LÖFGREN, ORVAR (ed.) 1981: *Tradition och miljö. Ett kultur-ekologiskt perspektiv*. Lund: Liber Läromedel.
- HUUSKONEN MARJUT 2004: *Stuorra-Jovnnan ladut. Tenon-saamelaiden ympäristökertomusten maailmat*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 986. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KANSANTAIDE JA PERINNEPOLITIikka 1969: *Kansantaide ja perinnepolitiikka. Kansantaiteen seminaari Seinäjoella 10.6.–15.6.1968*. Vammala: Suomen Kulttuurirahasto.
- KOSKINEN, AARNE A. 1960: *Ariki the First Born: an analysis of a Polynesian chieftain title*. FF Communications 181. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica.
- LEINO, PENTTI 2002: *Mittoja, muotoja, merkityksiä*. Toim. Tainio, Liisa & Ontermä, Aki & Kelomäki, Tapani & Jaakola, Minna. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 868. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- LEHTIPURO, OUTI 1970: Näkymiä 1960-luvun folkloristiikkaan. – *Virittäjä* 3.
- 1971: Yhteisöntutkimus ja folkloristiikka. – *Sananjalka* 13.
- 1974: Trends in Finnish Folkloristics. – Leino, Pentti (toim.), *Finnish Folkloristics* 2. Studia Fennica 18. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

SUKUPOLVEN TILINPÄÄTÖS

- 1976: Folkloristik – en kulturvetenskap? – Herranen, Gun & Saressalo, Lassi (red.), *Ämmeskonferens 1976*. NIF Publications No. 5. Turku: Nordic Institute of Folklore.
- 1982: The 7th Congress of the International Society for Folk Narrative Research, 1979. – ARV. *Scandinavian Yearbook of Folklore* 36.
- 1983: Trends in Nordic Folkloristics. – Honko, Lauri & Laaksonen, Pekka (eds.), *Trends in Nordic Tradition Research*. Studia Fennica 27. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- 1985: Kalevala siltana kansankulttuurin ja korkeakulttuurin välillä. – Mäkinen, Kirsti (toim.), *Kalevala, perinne ja koulu*. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja 32. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto.
- 2003: Voiko perinnettä kerätä? Maailman suurin Kansanrunousarkisto ja kansanrunouden tutkimus toistensa haastajina. – Laaksonen, Pekka & Knuuttila, Seppo & Piela, Ulla (toim.), *Tutkijat kentällä*. Kalevalaseuran vuosikirja 82. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- MALINOWSKI, BRONISLAW 1960: *Magia, tiede ja uskonto sekä muita esseitä*. Porvoo: WSOY.
- NORO, ARTO 2004: Aikalaisdiagnosi: sosiologisen teorian kolmas lajityyppi. – Rahunen, Keijo (toim.), *Sosiologia nykykeskusteluja*. Helsinki: Gaudeamus.
- PAULAHARJU, SAMULI 1981 (1930): *Suomenselän vieriltä*. Porvoo: WSOY.
- PENTIKÄINEN, JUHA & JUURIKKA, TUULA (toim.) 1976: *Folk Narrative Research: Some Papers Presented at the VI Congress of the International Society for Folk Narrative Research*. Studia Fennica 20. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- SARMELA, MATTI et al. 1977: *Antropologia Suomessa 1976*. Suomen Antropologisen Seuran toimituksia 1. Helsinki: Suomen Antropologinen Seura.
- SIKALA, ANNA-LEENA 1984: *Tarina ja tulkinta. Tutkimus kansankertojista*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 404. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- 1990: *Interpreting Oral Narrative*. FF Communications 245. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica.
- TUOMELA, RAIMO 2007: *The Philosophy of Sociality: The Shared Point of View*. Oxford: Oxford University Press.
- VENTO, URPO (red.) 1968: *Fältarbetet. Synpunkter på etno-folkloristisk fältforskning*. Helsingfors: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura och Svenska Litteratursällskapet i Finland.

Filosofian lisensiaatti Outi Lehtipuro on joensuulainen folkloristiikan tutkija.